

Värnande om ofullständighet

09.06.2023

Anna Herlins älskade projekt är ett vetenskapens och hoppets hus som frammanar till en mer hållbar framtid – på ett varsamt sätt, baserat på forskning och kunskap.

I utrymmet som kallas Mjuka rummet på Puistokatu 4 klättrar en matta upp mot väggarna och vårljuset filtreras vackert genom gardinerna. Från taket hänger en lampa som ser ut som ett stort moln. Ibland jollrar bebisar glatt under den. Så här bedrivs alltså ingen seriös vetenskaplig forskning?

- Vi har velat skapa ett utrymme som är öppet för alla, säger Anna Herlin, utvecklingsdirektör och styrelsemedlem i Tiina och Antti Herlins stiftelse och en av grundarna av Puistokatu 4.

- Som stiftelse vill vi inte sitta bakom många stängda dörrar i ett elfenbenstorn, utan hålla kontaktytan mot samhället öppet.

Den gamla villan på Parkgatan är ett gemensamt projekt för Tiina och Antti Herlins stiftelse samt Maj och Tor Nesslings stiftelse: ett hus för vetenskap och hopp som erbjuder utrymme för både forskare och byggare av en ekologiskt hållbar framtid. Här finns plats för ett brett utbud av aktiviteter och evenemang. Bebisarna som rullar runt i Mjuka rummet på mellanvåningen hör hemma i en grupp för kamratstöd om klimatångest som leds av Julia Thurén och som riktar sig till småbarnsföräldrar. Det är en av de många gemensamma aktiviteter som äger rum i huset. I utrymmena på övervåningen, som kallas för Vetenskapsvinden, jobbar forskare från olika discipliner.

Stiftelserna finansierar inte direkt forskarnas arbete, men erbjuder dem genom en ansökningsprocess utrymme för dess genomförande och ger samtidigt kollegialt stöd. Husets bottenvåning, med sitt biblio-

tek och kvartersrestauranger, är ett utrymme som är öppet för alla.

- Målet har varit att bygga bästa möjliga plattform för att främja en ekologiskt hållbar framtid, både genom att träffa människor och stödja forskning, säger Herlin

- Min roll är att vara ett strategiskt stöd för teamet, en slags god gudmor som sammanför rätt personer kring dessa frågor.

Det gamla skapar det nya

Trävillan, som byggdes i slutet av 1800-talet, ägdes en gång i tiden av bland annat skådespelerskan *Ida Alberg* och hennes make *Lauri Kivekäs*. Därefter fungerade den som lokaler för Svenska Samskolan och den franska folkskolan, och på 1950-talet övergick den i stiftelsen för Finlands arkitekturmuseums ägo. Under flera år pågick dock ingen verksamhet i villan, och ingen verkade vilja ta över byggnaden, som hade drabbats av fuktskador och var svårt förfallen. Idag inger Puistokatu 4:s höga rum en avslappnad och på något sätt hemtrevlig atmosfär. Charmiga tapeter, *Klaus Haapaniemis* textilier och *Paavo Tynells* klassiska armaturer upprätthåller harmonin. Väggarna i nödutgången pryds av färgglada väggmålningar av konstnären *Rosa Liksiom*. Allt är fortfarande lite nytt, eftersom den omfattande renoveringen av fastigheten slutfördes först på sensommaren 2022.

Huset skulle knappast vara i sin nuvarande prakt utan den stiftelse som grundades av Tiina och Antti Herlin 2014. Det är en allmännyttig stiftelse som har, sedan den grundades, beviljat cirka en miljon euro i stipendier varje år till vetenskap, konst, miljöprojekt och projekt för socialt välbefinnande. Stiftelsen fäster särskild vikt vid att bekämpa klimatkrisen, vilket är fokus för dess nuvarande strategi.

- Därför var det mycket naturligt att samarbeta med just Maj och Tor Nesslings stiftelse, som har finansierat forskning i Finland i femtio år med särskild fokus på miljöforskning, säger Herlin.

Tillsammans bestämde sig de två stiftelserna för att börja leta efter gemensamma lokaler. Varken Herlin eller Minttu Jaakkola, dåvarande forskningsdirektör för Nesslingstiftelsen, nuvarande verksamhetsledare på Puistokatu 4, hade hittat något lämpligt när Herlins telefon en dag plingade till med ett textmeddelande.

- Min far skickade mig en annons om en fastighet som Stiftelsen för Finlands arkitekturmuseum sålde i Brunnsparcken. Vid den tidpunkten fanns det bara några veckor kvar för att lämna in ett bud, minns Herlin.

Herlin och Jaakkola besökte huset och blev övertygade om dess atmosfär och potential. Att köpa och renovera fastigheten för detta ändamål var dock uteslutet för Nesslingstiftelsen på grund av stiftelsens strikt begränsade uppdrag i dess stadgar. Därför förvärvades och renoverades huset av Tiina och Antti Herlins stiftelse, emedan den framtida verksamheten planerades tillsammans med Nesslingstiftelsen, som även finansierade den. Anna Herlin fick i uppdrag att övervaka renoveringen

av huset.

Tillsammans med Minttu Jaakkola ansvarade hon för att lansera husets framtida verksamhet och sätta ihop det nödvändiga teamet.

- Självklart var renoveringen en långvarig process i sig själv. Men jag är särskilt stolt över de personer som jag har rekryterat hit.

Brus kring guldtackan

Det är stundvis ett högt brus runt den så kallade guldtackan. Guldtackan är en gyllene rektangulär, stor serveringsplattform i kafferummet på mellanvåningen, kring vilken man till exempel avnjuter husets gemensamma morgonmål och kaffet klockan två.

- Det finns ett femtontal fast anställda här, inklusive de båda stiftelserna. Förutom 26 forskare från 25 olika discipliner finns det i byggnaden även andra aktörer som bygger en ekologisk framtid i samhället, däribland vassa startups inom hållbarhet, konstnärer, aktivister och till exempel Stiftelsen Dialogpaus.

Samtal är inte bara husets livsnerv utan också en stor del av dess syfte.

- Vi är alla sammankopplade och vi behöver höra varandras verklighet. När ett samtal börjar, tar fart och kryddas ständigt med nya perspektiv, då tror jag att bara himlen är gränsen, säger Herlin.

Dessa två idéer - *vi är alla sammankopplade och vi behöver alla höra varandras verklighet* - finns också inskrivna på Puistokatus alla rumsskyltar, som dock fortfarande väntar på att hängas upp på väggarna. En tredje skylt påminner oss om att även en enskild forskare kan förändra världen genom att införliva vetenskaplig kunskap och öppna den för andra. Den fjärde tesen är dock Herlins käraste.

- *Låt oss värna om ofullständighet.* När man tänker på de saker som vi arbetar med och på livet i allmänhet är det sällan hälsosamt eller ens vettigt att tro att något är hundra procent färdigt eller bevisligen den enda rätta lösningen.

Ålandsbanken och gemensamma värderingar

Antalet besökare på Puistokatu 4 beräknas, men Herlin hoppas att byggnaden faktiskt ska åstadkomma något som inte kan räknas på samma sätt.

- Klicka i folks huvuden! Att börja fundera på hur man kan leva ett gott liv inom planetens gränser. Insikter om måttfullhet och en hållbar framtid.

Det kan vara svårt att verkligen inse att naturresurserna inte längre förnyas, trots alla tekniska lösningar som kan utvecklas.

- Men det är den verklighet vi lever i och som också sätter gränserna för hur vi ska dimensionera våra

liv.

I sitt eget huvud känner hon att det klickade till för länge sedan.

- Jag tillhör naturligtvis en mycket privilegierad grupp människor, men jag har haft förmånen att som barn bo på en gård och bevittna naturens kretslopp. Måttfullhetens betydelse har kanske kommit naturligt, säger Herlin.

Det är faktiskt de värderingar som stämmer överens med hennes egna, som har fört Herlin till Ålandsbanken.

- Jag kände sedan tidigare till bankens miljöarbete och till exempel Östersjökontot, säger Herlin.

Hon säger att hon uppskattar en aktör som djärvt vågar stå för sina värderingar och som också är tillgänglig.

- Det är en kombination som lockar mig.

Från kunskap till insikt, från insikt till förändring

Herlin hoppas också att Puistokatu 4 ska vara lättillgänglig. Hennes tidigare arbete för John Nurminens Stiftelse, som fokuserar på skyddet av Östersjön, gav henne en stor mängd lärdomar inte bara om miljöns tillstånd utan också om hur man organiserar sig. Det räcker dock inte att stiftelserna organiserar sig om man inte får människor att engagera sig.

- Vi har funderat mycket på vad som driver förändring och vad som inte gör det. Att skuldbelägga syndabockar kan vara ett effektivt verktyg till en viss punkt, men jag hoppas inte på mer känsla av underlägsenhet här i världen. I stället försöker vi tillhandahålla information och bjuda in människor att engagera sig på ett sätt som leder till insikter, som i sin tur förändrar vårt sätt att tänka och göra saker och ting.

Herlin säger att hon vill få människor att tänka till särskilt när det gäller vilken typ av samhällsmakt var och en av oss har, hur den påverkar befintliga strukturer och vilken makt var och en av oss därmed har att bidra till en mer hållbar framtid. Ett viktigt tema är också ett gott liv.

- Jag anser att ett bra liv är ett liv som passar inom planetens gränser. Jag tror verkligen att välbefinnandet i de utvecklade länderna inte längre förbättras särskilt mycket av ytterligare materiella ting, reflekterar hon.

I vardagligt tal kan Herlins budskap sammanfattas som en uppmaning att fundera över hur en framtid värld att sträva efter skulle se ut så att det skulle finnas tillräckliga förutsättningar för ett gott liv för alla nuvarande och kommande generationer. Vi bör sträva efter att hålla våra egna liv så nära planetens gränser som möjligt och i balans.

- Personligen är jag social av naturen och tycker om att umgås med människor, men det måste balanseras med tid för mig själv. Det är dock inte heller bra med för mycket ensamtid. Intelligent och

respektfulla konversationer, liksom en nyfiken inställning till människor och deras åsikter, hör enligt mig till ett bra liv.